

Annika Lundegårdh
Tiströnvägen 5
756 55 UPPSALA

Svar på din förfrågan

Syftet med personuppgiftslagen (PuL) är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. PuL tillämpas på all behandling av personuppgifter som utförs helt eller delvis automatiserat. Datainspektionen vill framhålla att elevens integritet i skolan även regleras genom bestämmelser i bl.a. sekretesslagen. Datainspektionen har i detta yttrande endast tagit ställning till förutsättningarna för den aktuella behandlingen med hänsyn till PuL:s bestämmelser.

Det är den personuppgiftsansvariges uppgift att självständigt och på eget ansvar se till att behandlingen av personuppgifter följer PuL. Personuppgiftsansvarig är den som bestämmer vilka uppgifter som ska behandlas i verksamheten och vad uppgifterna ska användas till. För en skola i kommunal regi är den kommunala myndighet, dvs. utbildningsnämnden, skolstyrelsen eller motsvarande, som ansvarar för verksamheten personuppgiftsansvarig. Om en skola bedrivs i privat regi är den som ansvarar för verksamheten, t.ex. bolaget eller stiftelsen, personuppgiftsansvarig.

För att personuppgifter ska få behandlas måste de grundläggande kraven i 9 § PuL alltid vara uppfyllda. Av bestämmelserna i punkten c) följer att den personuppgiftsansvarige ska se till att personuppgifter bara samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Av punkten e) framgår att den personuppgiftsansvarige ska se till att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen och av punkten f) följer att inte fler personuppgifter får behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Behandlingen av personuppgifter ska vara laglig, ske på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed. Uppgifter om elever anses generellt sett vara känslig information och bör därför behandlas med försiktighet.

I 10 § personuppgiftslagen finns bestämmelser om när det över huvud taget är tillåtet att behandla personuppgifter. Huvudregeln är att personuppgifter får behandlas med den registrerades samtycke. Även utan samtycke från den registrerade är det enligt punkten b) tillåtet att behandla personuppgifter för att fullgöra en rättslig skyldighet. Vidare kan personuppgifter behandlas utan den registrerades samtycke enligt punkten f) om behandlingen är nödvändig för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige ska kunna tillgodoses – om det intresset väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten. Detsamma gäller om

behandlingen är nödvändig för att tillgodose ett berättigat intresse hos den tredje man som personuppgifterna ska lämnas ut till. Uppgifter om elevens hälsa är en känslig personuppgift (se nedan), vilket kräver att ett uttryckligt samtycke till behandlingen har inhämtats.

Enligt 13 § personuppgiftslagen är känsliga personuppgifter sådana uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening eller personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Huvudregeln är att det är förbjudet att behandla känsliga personuppgifter om inte den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna.

Enligt artikeln som du har bifogat med din förfrågan ska elever på IT-gymnasiet i Uppsala och deras föräldrar få ett eget konto på Internet där de med lösenord kan logga in och ta del av uppgifter om elevens sjukfrånvaro eller ogiltiga frånvaro från lektioner. Syftet är att föräldrarna ska få bättre information om elevernas frånvaro.

Skolverket uppger i sin rapport *Information kring elevens frånvaro i gymnasieskolan* bl.a. följande. Utbildning i gymnasieskolan är frivillig men elever som väl har börjat i gymnasieskolan måste delta i undervisningen, vilket bl.a. följer av bestämmelser om frånvaro i gymnasieförordningen. Rektorn har ett särskilt ansvar för att föräldrarna får insyn i elevernas skolgång och en naturlig del av skolans ansvar är att informera vårdnadshavaren om elevernas skolsituation och därmed också om elevens frånvaro. Om en elev är myndig kan inte skolan på eget initiativ kontakta föräldrarna utan elevens samtycke. Uppgifter om frånvaro är dock som regel offentliga, varför föräldrarna till myndiga elever själva kan kontakta skolan för att få reda på frånvaron. I undantagsfall kan skälen till elevens frånvaro omfattas av sekretess även mot vårdnadshavaren. Det kan därför vara en god rutin när skolan informerar vårdnadshavaren att bara lämna information om frånvarons omfattning och att lämna ut uppgift om orsaken till frånvaron endast om eleven har gett sitt samtycke till det eller en sekretessprövning gjorts.

Datainspektionen har förståelse för att det är en naturlig del av skolans ansvar att informera föräldrarna om elevens frånvaro. Skolan är dock inte ålagd att göra detta genom att uppgifterna lämnas ut på Internet. De uppgifter som lämnas ut kommer att innefatta känsliga personuppgifter – i detta fall frånvaro pga. sjukdom. Med anledning av det sagda rekommenderar Datainspektionen att skolan inhämtar de registrerades samtycke till behandlingen. Samtycket ska inhämtas från vårdnadshavaren i de fall där det är fråga om elever som inte nått en sådan mognad att de själva kan förstå innebörden av ett samtycke. Enligt Datainspektionens mening har dock gymnasieungdomar nått en sådan mognad att de är kapabla att ta ställning i samtyckesfrågan. Eleverna måste därför själva lämna sitt samtycke till behandlingen. Det framgår inte vilken information elever och föräldrar har fått om behandlingen. Den information som ska lämnas i samband med att samtycke inhämtas ska innehålla uppgift om

- vem som är personuppgiftsansvarig,
- ändamålet med behandlingen,

- vilka uppgifter som behandlas,
- hur länge uppgifterna sparas,
- vilka uppgifterna kan komma att lämnas ut till,
- att den registrerade har rätt att begära information om behandlingen av de personuppgifter som rör honom eller henne,
- att den registrerade har rätt att begära att felaktiga uppgifter skall rättas

Säkerheten är en viktig del i skyddet för den personliga integriteten. Personuppgiftslagen kräver att den personuppgiftsansvarige vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska ställas i relation till de tekniska möjligheter som finns, kostnader för åtgärderna, de risker som finns, samt de behandlade uppgifternas känslighet. Dessa krav framgår av 31 § PuL. Uppgift om att en elev är frånvarande pga. sjukdom är en känslig personuppgift. Enligt Datainspektionen krävs ett starkare åtkomstskydd än användarnamn och lösenord, när det är fråga om att tillgängliggöra känsliga personuppgifter över Internet. I Datainspektionens allmänna råd, *Säkerhet för personuppgifter*, ger inspektionen rekommendationer för hur de bindande kraven i 31 § PuL kan uppnås. Behandlingen av känsliga personuppgifter ställer höga krav på säkerhetsåtgärder för att skydda personuppgifterna vid t.ex. insamling och överföring. Det behövs ett starkt krypteringsskydd och tvåfaktorautentisering, exempelvis med hjälp av SSL/TLS och e-legitimation, alternativt engångslösen. Datainspektionen anser det direkt olämpligt att överföra uppgifter om elevens frånvaro via sms eftersom det svårigen går att säkerställa att mottagaren är behörig att ta del av uppgifterna.

Skolan måste iaktta en viss försiktighet när det gäller skälen för frånvaro. Uppgift om giltig frånvaro vid t.ex. besök hos skolhälsovården eller kurator kan i sig vara integritetskänslig, även i förhållande till elevens vårdnadshavare. Uppgift om skälen för elevens frånvaro kan därför i vissa fall omfattas av sekretess gentemot vårdnadshavaren. Det sistnämnda är dock en fråga som regleras av bestämmelser i sekretesslagen och inte av bestämmelser i PuL.

Med denna information avslutas ärendet.

I ärendet har Datainspektionens styrelse hörts.

På Datainspektionens vägnar

Katja Isberg Amnäs

Diahann Joseph

Kopia till:

IT-Gymnasiet Uppsala, Rapsgatan 8, 754 50 UPPSALA

Skolverket, Alströmergatan 12, 106 20 STOCKHOLM